

ЕУ твининг-проект „Поддршка во спроведувањето на модернизираната правна рамка за заштита на личните податоци“

ПРАВАТА НА ГРАЃАНИТЕ КАКО СУБЈЕКТИ НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

- 01 ПРАВО ДА СЕ БИДЕ ИНФОРМИРАН
- 02 ПРАВО НА ПРИСТАП
- 03 ПРАВО НА ИСПРАВКА
- 04 ПРАВО НА БРИШЕЊЕ („ПРАВО ДА СЕ БИДЕ ЗАБОРАВЕН“)
- 05 ПРАВО НА ОГРАНИЧУВАЊЕ НА ОБРАБОТКАТА
- 06 ПРАВО НА ПРЕНОСЛИВОСТ НА ПОДАТОЦИТЕ
- 07 ПРАВО НА ПРИГОВОР
- 08 ПРАВО ДА НЕ СЕ БИДЕ ПРЕДМЕТ НА ОДЛУКА КОЈА СЕ ЗАСНОВА ЕДИНСТВЕНО НА АВТОМАТИЗИРАНА ОБРАБОТКА, ВКЛУЧУВАЈЌИ И ПРОФИЛИРАЊЕ

01 ПРАВО ДА СЕ БИДЕ ИНФОРМИРАН

Физичките лица имаат право да бидат информирани за обработката на нивните лични податоци.

Меѓу другото, контролорите се обврзани да ги информираат физичките лица за:

Во случај кога личните податоци ги добиваат од други извори, контролорите се должни на физичките лица, меѓу другото, да им обезбедат релевантни информации за изворите и категориите на личните податоци.

Овие обврски не се применуваат во ретки околности кога физичките лица веќе добиле такви информации.

” ПРИМЕР:

Едно лице се регистрира за користење услуги за електронска пошта и по регистрацијата ги добива сите информации пропишани во член 18 од Законот за заштита на личните податоци. Неколку месеци подоцна, лицето ја активира функцијата за праќање инстант пораки и од него се бара да обезбеди дополнителни податоци, т.е. телефонски број.

Во овој случај, давателот на услугата ќе му ги даде сите информации на лицето пропишани со закон во врска со обработката на телефонски броеви (на пр., целите, роковите на чување), но нема обврска да ги обезбеди информациите коишто лицето ги добило неколку месеци претходно.

Ова претставува клучен услов за транспарентност и сите информации што се обезбедуваат мора да бидат концизни, транспарентни, разбирливи, лесно достапни, и да бидат дадени на јасен и разбирлив јазик.

02 ПРАВО НА ПРИСТАП

Физичките лица имаат право да добијат потврда од контролорите дали нивните лични податоци се обработуваат, да добијат копија од нивните лични податоци и дополнителни информации за обработката, на пример, целите на обработката или категориите на лични податоци што се обработуваат.

” ПРИМЕР:

Едно лице може да побара копија од неговиот договор за кредит од банка или копија од неговото медицинско досие во болница бидејќи овие документи содржат лични податоци за него.

Сепак, треба да се има предвид дека контролорите (компаниите, правните лица) може да наплатуваат административни трошоци за секоја следна копија. Исто така, остварувањето на ова право не смее негативно да влијае на други физички лица.

03 ПРАВО НА ИСПРАВКА

Физичките лица имаат право на исправка на нивните неточни лични податоци во рок од 15 дена по поднесување на барањето.

Личните податоци се сметаат за неажурни кога се неточни или погрешни.

” ПРИМЕР:

Едно лице побарало да му се испрати неговата здравствена документација преку е-мејл којшто клиниката го има зачувано како контакт информација за него.

Лицето смета дека информацијата која ја има клиниката во однос на неговата е-мејл адреса е неточна поради фактот дека тоа не ја добило побараната документација на е-мејл.

Поради барањето поднесено од лицето, контролорот мора да ги истражи и да ги коригира контакт информациите за лицето во случај на неточни податоци.

04 ПРАВО НА БРИШЕЊЕ („ПРАВО ДА СЕ БИДЕ ЗАБОРАВЕН“)

Ова право не е апсолутно и се применува само во одредени околности:

Ова право не се применува, меѓу другото, кога се однесува на:

остварување на правото на слобода на изразување и информирање (на пр., за новинарски цели)

за воспоставување, остварување или одбрана на барања засновани со закон

кога контролорот има законска обврска за обработка на лични податоци (на пр., обработка на евиденции за работно време на вработените)

во случај на извршување на работи од јавен интерес или при вршење на јавно овластување (на пр., за целите на архивирање од јавен интерес, за целите на научни и историски истражувања или за статистички цели, доколку постои веројатност дека бришењето може да ја направи обработката невозможна или сериозно да го отежне постигнувањето на целите на обработката, или при спроведување попис на населението во земјата)

” ” ПРИМЕР:

Една клиника добива барање од поранешен пациент за бришење на сите лични податоци поврзани со него, сепак, осигурувањето во случај на одговорноста што го има клиниката налага таа да ги чува податоците на пациентот.

Клиниката може да го одбие барањето за бришење на податоците на лицето бидејќи таа ги обработува таквите податоци за целите на остварување на некое право засновано со закон.

05 ПРАВО НА ОГРАНИЧУВАЊЕ НА ОБРАБОТКАТА

Ова право им дозволува на физичките лица да ги ограничат начините на кои контролорите ги користат нивните лични податоци во одредени околности (на пр., личните податоци се веројатно неточни, обработката е незаконска, не постои валидна цел на обработката, лицето се спротивставува на обработката што се заснова на легитимен интерес на контролорот). На некој начин, ова право претставува алтернатива на барањето за бришење на личните податоци.

” ПРИМЕР:

Надлежен орган спроведува истрага за одредено кривично дело, но се чини дека личните податоци за осомничениот коишто биле добиени од трета страна се неточни (на пр., датум на раѓање, криминално досие). Органот не треба да ги избрише овие податоци бидејќи тие претставуваат докази против осомничениот. Сепак, користењето на овие податоци треба да се ограничи до собирањето на точните податоци.

06 ПРАВО НА ПРЕНОСЛИВОСТ НА ПОДАТОЦИТЕ

Кога обработката на лични податоци се заснова на договорна обврска или согласност и се извршува на автоматски начин, физичките лица може да побараат преносливост на податоците доколку тоа е технички изводливо.

Ова право е пропишано во Законот за заштита личните податоци и го олеснува користењето на одредени услуги од страна на физичките лица.

” ПРИМЕР:

Едно лице сака да ја смени банката бидејќи веќе не е задоволно од услугите на сегашната банка. Физичките лица може да побараат од банката, како контролор, да ги пренесе нивните податоци директно до друга банка, доколку тоа е технички изводливо.

07 ПРАВО НА ПРИГОВОР

Правото на приговор се применува само во одредени околности:

кога обработка се извршува за легитимни интереси на контролорот или на некое трето лице

во случај на извршување работи од јавен интерес

кога обработката на личните податоци се однесува на извршување на јавно овластување што му е доверено на физичко лице

за целите на директен маркетинг

во контекст на користење на информатички услуги

Оттука, може да се каже дека правото на приговор зависи од правниот основ на контролорот за обработката и тоа може да биде поограничено во случај на обработка за целите на научни/ историски истражувања или за статистички цели.

Треба да се напомене дека, најдоцна до моментот на првата комуникација, физичките лица треба да бидат изречно известени за ова право, и тоа да биде претставено на јасен начин и одвоено од другите информации што им се даваат.

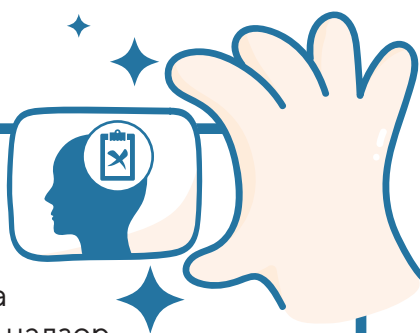
” ПРИМЕР:

Компанија има проблеми со безбедноста на влезот во нејзините простории и врз основа на легитимен интерес поставува систем за видео надзор.

Посетител на компанијата поднесува приговор на обработката на лични податоци преку системот за видео надзор.

Ако компанијата го одбие таквото барање, таа мора да даде образложение на легитимниот интерес за продолжување на таквата обработка.

Во спротивно, се смета дека правото на физичкото лице е прекршено.

ПРАВО ДА НЕ СЕ БИДЕ ПРЕДМЕТ НА ОДЛУКА КОЈА СЕ ЗАСНОВА ЕДИНСТВЕНО НА АВТОМАТИЗИРАНА ОБРАБОТКА, ВКЛУЧУВАЈЌИ И ПРОФИЛИРАЊЕ

Физичките лица имаат право да не бидат предмет на одлука која се заснова единствено на автоматизирана обработка, вклучувајќи и профилирање.

Ова се однесува на автоматизирано донесување на одлуки без каква било вклученост на човечкиот фактор, коишто произведуваат правни последици за лицето или значително влијаат врз него.

Треба да се има предвид дека ова право не е апсолутно и не се применува доколку таквата одлука:

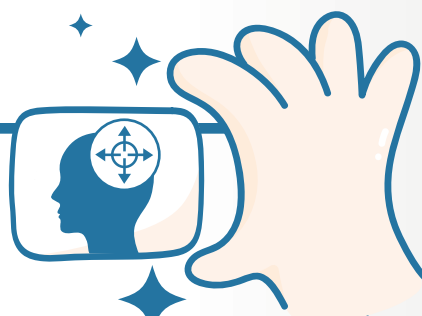
е дозволена со закон кој се применува на контролорот

е потребна за склучување или извршување на договор меѓу лицето и контролорот

се заснова на изречна согласност од лицето

” ПРИМЕР:

Онлајн одлука за доделување кредит или тест за проценка на способноста и особините на личноста на кандидатот за работа која користи претходно програмирани алгоритми и критериуми е одлука што се заснова на автоматизирана обработка без вклученост на човечки фактор која произведува правни последици за засегнатото лице.

SCAN ME

Побарајте повеќе информации на www.azlp.mk

